

Korte inhoud vernieuwing pensioenstelsel

De principeafspraken over de vernieuwing van het pensioenstelsel zijn vastgelegd in een Kamerbrief van 5 juni 2019. De SER onderschrijft deze Kamerbrief. De SER heeft op dezelfde datum het advies 'Naar een nieuw pensioenstelsel' uitgebracht. Het kabinet heeft dit advies overgenomen. Het gaat hierbij om de introductie van 2 nieuwe pensioencontractvormen.

Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over:

- een minder snelle stijging van de AOW-leeftijd (al deels in wetgeving vastgelegd);
- een arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen;
- een pakket van maatregelen, zodat het voor iedereen haalbaar wordt om gezond werkend het pensioen te bereiken.

Belangrijkste afspraken inzake nieuwe pensioencontract

1. Premieovereenkomst met leeftijdsonafhankelijke premie

- alle nieuwe pensioenregelingen worden premieovereenkomsten, met een leeftijdsonafhankelijke, vaste premie: naar verwachting komt het fiscale maximum ergens tussen de 25% en 30% (eerder is gesproken over 27%) van de PG te liggen; de CPB-doorrekeningen zijn overigens gebaseerd op 20%;
- één fiscaal kader voor alle nieuwe pensioenovereenkomsten;
- geen doorsneepremie meer, maar leeftijdsafhankelijke pensioenopbouw;
- sociale partners maken afspraken over een stabiele premie en herijken die afspraak periodiek met het oog op de pensioenambitie: ambitie 75% van gemiddeld loon in 40 opbouwjaren;
- beleggingsrisico's en –rendementen (kunnen) al dan niet impliciet variëren naar leeftijd;
- communicatie over opgebouwd en te bereiken pensioen moet duidelijk zijn en handelingsperspectief bieden: jaarlijks inzicht bieden in ingelegde premie, behaald rendement, gereserveerd vermogen, het te verwachten pensioen in 3 scenario's en de navigatiemetafoor;
- niet helemaal duidelijk of in uitkeringsfase gekozen kan worden voor vast pensioen (met buffers).

2. Twee soorten pensioencontracten

Loslaten van het sturen op nominale zekerheid. Er dient in het nieuwe pensioenstelsel een keuze gemaakt te worden tussen twee soorten pensioencontracten.

A. Contract met beperkte risicodeling

- de leeftijdsonafhankelijke premie wordt toegevoegd aan een persoonlijke pensioenpot; kabinet beziet nog of er een begrensde solidariteitspremie kan worden toegevoegd en/of het macro-langlevensrisico gerichter kan worden gedeeld;
- er wordt belegd op basis van een bij de risicohouding van de deelnemer passende life cycle;
- behaalde rendementen worden toegevoegd aan de persoonlijke pensioenpot;
- 10 jaar voorafgaande aan de pensioendatum wordt de persoonlijke pensioenpot geleidelijk overgedragen naar het collectieve vermogen (beperkte risicodeling);
- beleggings- en sterfterisico's worden alleen/vooral in de uitkeringsfase gedeeld;
- mee- en tegenvallers mogen worden gespreid over maximaal 10 jaar.

B. Contract met uitgebreide risicodeling

- de leeftijdsonafhankelijke premie wordt direct omgezet in een pensioenaanspraak en omzetting gebeurt o.b.v. een 100% premiedekkingsgraad, marktrente + UFR; er is sprake van degressieve pensioenopbouw, jongeren kopen meer pensioen in dan ouderen;
- beleggings- en sterfterisico's worden in de opbouw- en uitkeringsfase gedeeld;
- mee- en tegenvallers worden gespreid over maximaal 10 jaar (open en gesloten systeem);

Belangrijkste afspraken nieuwe pensioenstelsel (vervolg)

B. Contract met uitgebreide risicodeling (vervolg)

- een dekkingsgraad mag in een open systeem niet lager worden dan 90% en niet langer dan 5 jaar lager zijn dan 100%: dan moet er onvoorwaardelijk gekort worden;
- opgebouwde aanspraken kunnen alleen variëren met objectief waarneembare resultaten op financiële markten en ontwikkelingen in de levensverwachting.

3. Introductie van meer keuzemogelijkheden

- bedrag ineens op pensioendatum van maximaal 10% van de waarde van het ouderdomspensioen;

onderzoek welke andere keuzemogelijkheden op termijn kunnen worden toegevoegd: keuze tussen vaste en variabele uitkering, aflossen hypotheek met pensioengeld of kiezen voor groener pensioen.

4. Overgangsregeling

- niet helemaal duidelijk of er na invoering van het nieuwe pensioenstelsel nog structureel of voor een kortere/langere periode opgebouwd kan worden binnen de huidige uitkeringsovereenkomst;
- creëren van tijdelijke additionele fiscale ruimte voor alle huidige deelnemers aan pensioenregelingen (extra premie is zelf arbeidsvoorwaardelijk vraagstuk);
- wetgever gaat het wettelijk mogelijk maken om de overgangsregeling uit eventueel bestaande buffers te financieren;
- kabinet gaat een wettelijk kader creëren voor een evenwichtige overstap naar het nieuwe stelsel: vastlegging van de randvoorwaarden voor de transitie, waaraan sociale partners zich moeten houden (vaste uniforme kaders waaraan de berekening van de effecten van de transitie en de informatieverstrekking moeten voldoen)
- opgebouwde pensioenen met 'uitkeringsgarantie' blijven bestaan of worden 'ingevoerd' (dubbele transitie); voor 'invaren' komt ook een wettelijk kader;
- onderzoek onder welke voorwaarden harde (uitkeringsovereenkomst) en zachte (ambitiepensioen nieuwe stelsel) aanspraken binnen hetzelfde pensioenfonds kunnen bestaan als er geen sprake is van 'invaren';
- maximale duur van het transitieproces is nog onduidelijk.

5. Korting 2020

- pensioenfondsen hebben in verband met de transitie naar een nieuw pensioenstelsel langer de tijd om hun financiële positie te verbeteren: de hersteltermijn om het vereist eigen vermogen te bereiken is verlengd van tien naar twaalf jaar en er is een eenmalige vrijstelling van het zesde meetmoment voor het minimaal vereist eigen vermogen;
- als de actuele dekkingsgraad lager is dan 90%, dient het pensioenfonds direct een onvoorwaardelijke korting toe te passen zodat de actuele dekkingsgraad direct stijgt tot 90%; de onvoorwaardelijke korting mag wel mag gespreid worden doorgevoerd gedurende maximaal de termijn die wordt gebruikt voor het herstelplan.
- het eventueel gebruiken van de verlengde hersteltermijnen of de vrijstelling van het zesde meetmoment moet het pensioenfonds wel uitdrukkelijk onderbouwen: evenwichtigheid en verantwoording afleggen tegenover de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.
- De uitstelregeling geldt alleen voor het jaar 2020.

6. Randvoorwaarden

- instandhouding verplichtstelling,
- collectieve uitvoering (relatief lage uitvoeringskosten),
- collectieve risicodeling: bescherming tegen financiële schokken en levenslange pensioenuitkering,
- fiscale ondersteuning,
- solidariteit bij nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidspensioen.